

The goal was to build up an ideal society
Ethnic living segregation in Uppsala community

Författare: Abdulatif Roba
Handledare: Åsa Andersson

C-uppsats i Kulturvetenskap 10 p
fördjupningsnivå 1
Institutionen för Omvårdnad, hälsa och kultur
Höstterminen 2005

Förord

Efter ett mycket hårt arbete och lärarik termin är min uppsats om boendesegregation i Uppsala Kommun färdig.

Jag vill tacka *ALLA* som har hjälpt mig.

Tack speciellt till min handledare **Åsa Andersson** för god hjälp på vägen.

Februari 2006-03-02

Abdulatif Roba

Sammanfattning

Sverige har förändrats som land från en hög immigrationsväg till ett invandringsland. Den svenska industristillväxten gjorde det möjligt för Sverige att importera extra arbetskraft från andra länder. Arbetarna kom främst från Sydeuropa på grund av att det var brist på arbete i hemlandet. Så småningom förändrades arbetskraftsinvandring till flyktinginvandring, att människor lämnade sitt hemland av olika skäl, till exempel krig. De etablerade sig runt om i Sverige i miljonprogrammets områden. När invandrarna översteg 50 % av majoritetsbefolkningen lämnar de som har ekonomiska resurser invandratäta områden. Framför allt är det svenskar som lämnar området, på grund av att de inte känner sig hemma. Det skapar etnisk boendesegregation och effekterna av det blir att invandrarna missgynnas, och de får allt svårare att komma in i samhället.

Innehållsförteckning

Del 1

Ämnesval.....	1
Syfte och problemformulering	2
Metod och material.....	2
Presentation av informanter	4
Disposition	5
Olika teoretiska modeller av boendesegregation.....	6
Avgränsningar	8
Tidigare forskning	9
Tre viktiga begrepp.....	10

Del 2

Bostadspolitik.....	12
Konsekvenser.....	14
Fallstudie Uppsala.....	17
Informanternas syn på boendesegregation.....	19
Myndigheter	24
Informanternas syn på media i förhållande till boendesegregation.....	26
Summering.....	29

Del 3

Slutdiskussion.....	31
Tryckta källor.....	33
Bilaga.....	35

Ämnesval

Jag har valt att skriva om boendesegregation i Uppsala kommun. Anledningen till att jag skriver om just det här ämnet, är att boendesegregationen har ökat markant de senaste åren. Problemet finns inte bara i Uppsala. Detta problem finns i andra städer runt om i Sverige som Stockholm, Göteborg och Malmö (*Rapport integration*, 2001:152). Liknande problem förekommer också runt om i städer i världen, till exempel i Kanada, England och Frankrike. Jag har varit i många länder och sett att boendet är minst lika segregerat i de flesta länder jag har besökt. Jag har då undrat hur det kommer sig att det ser ut så.

För att underlätta undersökningen har jag bestämt mig för att fokusera på lokal nivå. Jag har följt medias beskrivning av segregerade områden under flera år. Media beskriver ofta de segregerade områdena som farliga platser. Under en längre tid har jag bott i en stadsdel som heter Stenhagen i Uppsala. Det som beskrivs i media om Stenhagen gör att människor är rädda för att flytta dit. Från min egen erfarenhet som boende där i många år, har jag dock inte märkt att Stenhagen är en problemstadsdel.

Media spelar en stor roll i dagens samhälle som den viktigaste informationskällan. Genom media får vi veta vad som händer runt om i världen och på hemmaplan. Boken *Sverige och de Andra* (2001) beskriver hur media ofta ger negativa bilder av invandrare. De Andra framställs bland annat som kriminella, bidragsberoende, våldtäktsmän och lata. Det fungerar för att koda de Andra som farliga och hopplösa (Eachrane, 2001:199). Även boendesegregationen leder till att samhällsmedborgare skapar fördomar mot varandra. Det leder också till att minoritetsgrupper missgynnas och får allt svårare att klara sig på egen hand.

Syfte och problemformulering

Syftet med min uppsats är att försöka belysa boendesegregationens orsaker och konsekvenser i Uppsala. Jag vill även förstå hur miljonprogrammet började. Med hjälp av några teoretiska modeller ska jag försöka att identifiera de orsaker som leder till boendesegregationen.

Boendesegregation har blivit ett problem för dagens samhälle. I min undersökning har jag försökt att se på boendesegregationsproblemet ur ett socioekonomiskt och ett etniskt perspektiv. Jag har intervjuat åtta informanter som har olika nationaliteter men som alla bor i södra Gottsunda.

Stadsdelen är en av flera stadsdelar som utgör ett invandrantätt område i Uppsala kommun. Alla informanter har bott i bostadsområdet i mer än tre år, ålder och kön varierar.

De frågor jag kommer att behandla i min uppsats är följande:

- * Hur definieras begreppen integration, assimilation och segregation i förhållande till boendesegregation?
- * Vilka konsekvenser har boendesegregationen för invandrare i Uppsala?
- * Hur ser informanterna på problematiken av boendesegregation?
- * Finns det ett ansvar att motverka boendesegregation, i så fall vilka bär det?
- * Hur förhåller sig invandrare till den ”typiska” syn media ger av boendesegregationen?

Metod och material

Jag använder mig av kvalitativ metod istället för kvantitativ, därför att den kvantitativa metoden bygger på t ex statistik. Den kvalitativa metoden kan preciseras som ett metodiskt tillvägagångssätt för att a) utföra en analys eller b) erhålla empiri. Det gör att ursprungsmaterialet är förknippat med teorianspråk, eftersom empirin inte uppkommer av sig själv och forskaren väljer plats och metod för sitt nedslag i verkligheten. Att göra ett val mellan det kvalitativa och kvantitativa kan ses som ett val mellan bredd och djup (Kaijser & Öhlander, 1999: 20f).

Det material jag kommer att arbeta med består av litteratur om boendesegregation och av djupintervjuer. Jag har gjort intervjuer med åtta personer som bor i södra Gottsunda. Det har jag valt för att de som boende är de som har inblick i hur boendesegregationen ser ut i deras område. Jag har intervjuat människor med olika nationalitetshärkomster eftersom Gottsunda är ett etniskt

blandat område. Jag har gjort ett noggrant val av intervjupersoner för att få en bred syn på segregation. Detta urval har jag gjort eftersom jag anser informanterna har bättre kännedom om boendesegregationens problematik. Övriga kriterier var att de hade etnisk bakgrund. Informanternas ålder och kön är också blandade. Kontakten med informanterna skedde per telefon och e- mail där tid för intervju bestämdes. Intervjuerna utfördes på olika platser. Jag intervjuade två av mina informanter på deras arbetsplats/kontor. Den tredje informanten intervjuade jag på Gottsunda bibliotek. För resten av mina informanter gjordes intervjuerna hemma hos dem. Jag har märkt att valet av intervjuplats har stor betydelse. Informanter som jag gjorde intervjuer med hemma hos dem, var mer villiga att prata om de frågor som jag ställde till dem på ett avslappnat sätt. De första två informanterna var också villiga att svara på mina frågor men deras svar var oftast korta. Man märkte på dem att de var spända och fokuserade bara på att svara på frågorna. De tittade mycket på klockan medan intervjuerna pågick. Det var tecken på att de hade bråttom att gå tillbaka till jobbet.

Jag hade konkreta frågor till mina informanter angående boendesegregation. Jag valde djupintervjuer för att det underlättar för mig att komma nära mina informanter och se deras syn på boendesegregation. Med att komma nära informanterna menar jag, att jag sitter med mina informanter när han eller hon berättar om sitt boende. Vi människor reagerar olika när vi befinner oss i olika situationer. De flesta av mina informanter använde kroppsspråk när de försökte förklara något för mig. Det vill säga att informanterna till exempel viftade med sina händer och att huvudskakning/nick förekom när informanterna ville svara nej eller ja. När en av mina informanter försökte svara på mina frågor var hans svar mycket känsloladdade. Man såg på hans ansikte att han var arg/frustrerad över medias beskrivning av förorter. Hans kroppsreaktion var ett tecken på att han ogillar medias beskrivning.

Presentation av informanterna

Jag har döpt om informanternas namn för att försvåra identifiering.

Albert är 40 år, gift och har fem barn. Han har universitetsutbildning både från sitt hemland och i Sverige. Han jobbar inom tjänstesektorn i Uppsala. Han är ifrån Djibouti.

(intervju med boende, 05 11 20)

Hussen är 48 år, gift och har barn. Han har universitetsutbildning från sitt land. I Sverige arbetar han som taxiförare. Han är ifrån Eriteria (intervju med boende, 05 11 19)

Tofik är 38 år, gift och har ett barn. Han studerar på Uppsala universitet. Han kommer ifrån Irak.

(intervju med boende, 05 11 18)

Marko & Lena är gifta och har tre barn tillsammans. Lena studerar på Uppsala universitet och Marko arbetar. De är ifrån Uganda. (intervju med boende, 05 11 19)

Kasim är 32 år, gift och har två barn. Han har ett arbete. Han är ifrån Somalia. (intervju med boende, 05 11 18)

Daniel är 46 år, gift och har barn. Han har ett kontorsarbete. Han är ifrån Chile. (intervju med boende, 05 11 18)

Maria är 26 år och kommer ifrån Finland. Hon har två barn och bor med sin sambo. Hon har gymnasieutbildning och har arbetat inom vården. Idag är hon mammaledig. (intervju med boende, 05 11 20)

Disposition

Uppsatsen är uppdelad på följande sätt:

Del 2. Under rubriken "Bostadspolitiken" beskriver jag övergången från arbetskraftsimport till flyktinginvandring till Sverige och hur miljonprogrammet började på 1960- talet.

Sedan beskriver jag segregationens effekter som drabbar de boende i förorterna. Under rubriken "Fallstudie Uppsala" gör jag en prestation av Uppsala och stadsdelen Gottsunda och beskriver hur stadsdelen stegvis har utvecklats till ett problematiskt område. I det näst sista avsnittet beskriver jag informanternas syn på boendesegregationen, myndigheter och media. Informanterna kommenterar även dagens bostadspolitik.

Del 3. I slutdelen för jag en diskussion om vad jag har kommit fram till i mitt uppsatsarbete och försöker att relatera detta till en allmän diskussion om boendesegregation.

Olika teoretiska modeller av bostadssegregation

De orsaker som leder till bostadssegregation är väldigt komplexa och de är inte heller de lättaste att förklara. Redan på 1200- talet förekom getton i flera muslimska länder och dessa spreds sedan till Östeuropa och Västeuropa. Molina (1997) menar att begreppet segregation ursprungligen kom ifrån USA och från en debatt om rasåtskillnad mellan vita och svarta som bodde där. För att komma åt problemet i dagens samhälle är det viktigt att identifiera de orsaker som leder till boendesegregation. Här nedan presenterar jag några teorier som har utvecklats inom sociologin och geografin.

Socialekologin

Den socialekologiska skolan är känd tidigare som Chicagoskolan. Sedan 1920- talet har den dominerat forskningsfältet. Den ständiga kampen för tillvaron gäller inte bara för djur och växter, utan också i överförd bemärkelse för de mänskliga samhällena, menar socialekologin. Sociologer och geografer fick inspiration av den socialekologiska skolan och började intressera sig för segregationsmönstren. Förr i tiden riktade urbangeograferna sitt intresse mot stadens morfologi. Med det menas stadens synliga utseende som ett resultat av de aktiviteter som marken brukades till. Av staden gjorde man morfologiska studier för att sedan göra beskrivningar av stadens fysiska struktur genom att identifiera olika markanvändningar, till exempel industrins, bostads- och serviceområden (Molina, 1997:38f).

En av socialekologins förespråkare Hoyt, definierar en process som han kallar för filtrering. Enligt Hoyts teori är det alltid människor som har bra inkomster och resurser som flyttar till attraktiva områden. Han menar att när höginkomsttagare flyttar till ett attraktivt område uppstår en lucka. Denna lucka fylls med de människor som har lägre inkomster. Enligt Hoyt är den fria bostadsmarknaden karakteriserad av automatisk filtrering efter inkomst (Molina, 1997:40).

Den moderna socialekologin

Shevky och Bell gör en multivariant när det gäller teoretisk analys av samhällets rumsliga differentiering. De menar att ett samhälle som har en stark ekonomisk tillväxt bidrar till teknologisk utveckling. Det sker då förändringar på tre olika sätt: t ex förändring i yrkesskicklighet, förändrad produktionsstruktur och förändrad befolkningssammansättning. Författarna har gjort en analys av segregationen ur ett brett perspektiv med hänsyn till en rad olika förhållanden. De beskriver det moderna samhällets differentiering av bostadsområden efter tre huvudprinciper. Ekonomisk status eller social rang och fördelning sker först och främst efter yrkeskategorier. För det andra sker det efter utbildning och hushållens inkomster. Familjestruktur står som tredje huvudprincip för social differentiering i det moderna samhället (Molina, 1997:41f).

Strukturalistiskt synsätt

Castell menar man ska studera segregationen utifrån två olika perspektiv. De två olika perspektiven är bostadssegregationen (som tillstånd) och hushållens flyttningar i det redan producerade rummet som process. Castell har gjort en studie på båda aspekterna utifrån 1900-talsdata för USA. Han har använt sig av ett komplext index för social och ekonomisk status beräkning, för att sedan rangordna de tio högsta respektive tio lägsta distrikten på en skala. Detta fångar sedan upp den sociala stratifieringen. Det finns faktorer som har stor betydelse vid jämförelse av områden, t ex yrke, hushållsekonomi, boendeförhållanden och demografiska faktorer.

Harvey har flera teorier om den segregerade staden. Han menar att segregering kan orsaka konflikter eftersom det bildas en motsättning mellan rika och fattiga. Detta leder till att ojämlikhet och klasskillnader ökar. Inom det kapitalistiska samhället finns i segregationen en bakomliggande process av reproduktion av de sociala relationerna. Enligt Harvey har skilda samhällsklasser inte bara olika social lokalisering. Den sociala skillnaden möjliggörs också av olikartad geografisk lokalisering. Med det menas en separation av sociala arenor och grannskap. Barn socialiseras i grannskapet in i specifikt sociala funktioner. Där skapas t ex klass- och gruppidentitet.

Det finns vissa kriterier som avgör boendedifferentiering. Harvey menar att tillgänglighet av resurser avgör marknadsförmågan på arbetsmarknaden och på bostadsmarknaden. Han hävdar att det knyts till arbetsfördelning. Sådant som attityder, värderingar, förväntningar och utbildning har också stor betydelse för individens marknadsförmåga. I den rumsliga differentieringen skapas olika strukturer av klassförhållanden och social differentiering. Boendesegregation är en viktig del för vidmaktförhållandet och reproducerandet av de sociala förhållandena i det kapitalistiska samhället. Barn till arbetarklass föds och växer upp i en arbetarklassmiljö. För individen betyder olika bostadsmiljöer olikartad tillgång till t ex utbildning, information och olika karriärmöjligheter på bostadsmarknaden (Molina, 1997:44ff).

Avgränsningar

I början av mitt uppsatsarbete hade jag tänkt mig att skriva om boendesegregation som ett globalt problem. Det tänkte jag för att jag i de flesta länder jag har besökt i Europa och Nordamerika sett boendesegregation väldigt tydligt. Även om jag har märkt att det är ett globalt problem har jag ändå bestämt mig för att titta lite djupare på lokal nivå. För det första på grund av att jag har för lite tid på mig för att undersöka boendesegregation på global nivå. För det andra för att underlätta för mig själv genom att bryta ner problemet i små bitar och förstå det bättre. Därför har jag valt att lägga tonvikten på boendesegregation i Uppsala kommun.

För att mitt arbete ska vara hanterbart anser jag att det är viktigt att göra avgränsningar. Antalet intervjuer är också begränsat för att intervjumaterial ska vara hanterbart. Tanken med att jag gör intervjuer är att samla in individuella berättelser som underlag för min analys i mitt arbete. Jag har bestämt mig för att lägga fokus på dem som är över 18 år. Jag ska tidsmässigt lägga tonvikten på boendesegregation från 1960-talet och framåt. Det var då som miljonprogrammets flerfamiljsbostäder började byggas ut runt om i Sverige.

Tidigare forskning

Många författare eftersträvar att belysa boendesegregationen som ett stort samhällsproblem. Därför har forskningen kring detta ökat markant på senare tid. Forskning kring boendesegregation är oftast avgränsad till ett specifikt område. Forskarna behandlar boendesegregation utifrån olika kategorier till exempel klasstillhörighet och etnicitet.

Boken *Så här bor vi, om invandrares liv och boende* (Siv Ehn, 1993) handlar om invandrare och deras boende i olika områden i Sverige. I (*Rapport integration 2001/2002*) presenterar Integrationsverket en bred översikt över utvecklingen vad det gäller levnadsförhållanden för invånare med utländsk bakgrund. Trots att alla invånare har lika rättigheter och möjligheter i samhället, är det fortfarande svårt för de utrikes födda att hitta bostad i attraktivt området. (Irene Molina, 1997) har skrivit en doktorsavhandling om *Stadens rasifiering. Etnisk boendesegregation i folkhemmet*. I hennes doktorsavhandling belyser hon boendesegregation är ett samhällsproblem. Hon har skrivit specifikt om Gottsunda och stadsdelen representerar Uppsala som en av stadens mest segregerade stadsdelar. *Urbanitetens omvandlingar* (Ove Sernhede & Thomas Johansson, 2003) beskriver boendeseigrations utvecklingstendenser. Författarna hävdar att den ekonomiska utvecklingen leder till att klyftorna mellan de rika och fattiga ökar. Boken *I stadens utkant* (Karl-Olov Arnstberg & Ingrid Ramberg, 1997), här diskuteras olika aspekter av miljonprogrammet. Författarna diskuterar hur den ekonomiska tillväxten gjorde det möjligt att vanliga medborgare fick moderna bostäder. En mängd laddade ord är samtidigt förbundna med de moderna bostäderna, t ex segregation, slum, problemlushåll och förortsfobi. Boken *Den delade staden* (Lena Magnusson, red, 2001) handlar om hur boendesegregationen, särskilt den etniska, kan påverka livsmönster och människors levnadsvillkor.

(Christer Lundh & Rolf Ohlsson, 1999) presenterar i en omarbetad upplaga *Från arbetskraftsimport till flyktiginvandring* en bred översikt över invandringens mönster, invandrings- och invandrarpolitiken, och invandringens samhällsekonomiska roll. Invandrare har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och andelen arbetslösa bland invandrare har ökat. Det leder till att det är svårt att försörja sig på egen hand. På grund av låga inkomster föredrar man att bo där hyran är lägre än i andra stadsdelar.

Alienation is My Nation (Ove Sernhede, 2002) handlar om ungdomars liv i Angered, en stadsdel

som ligger i Göteborg, där de sociala problemen är väldigt stora. Ungdomarna bor med sina föräldrar i miljonprogramsområden. De upplever inte att de är en del av samhället, utan de identifierar sig med och hämtar inspiration från Los Angeles, Santiago och Berlin för att de har något gemensamt genom upplevelsen av "gettot", med ungdomar som bor i de här städerna. De förmedlar i hip-hopen sin kärleksförklaring till sin egen förort. *Sverige framtiden och mångfalden* (Sture Öberg, 1996) handlar om hur regeringen tillsatte en kommitté för att undersöka hur den svenska invandrapolitiken fungerar. De kom fram till att invandrapolitiken skulle förbättras och anpassas till det mångkulturella samhället. Kommittén belyser att segregation drabbar inte bara invandrare utan den drabbar också det svenska samhället. Därför behövs åtgärder för att förhindra segregationen. *Miljonprogram och media* (Urban Ericsson, Irene Molina & Ristilampi Per-Marko, 2002) handlar om medias föreställningar om människor som bor i förorter.

Tre viktiga begrepp

För sex år sedan fick Integrationsverket i uppdrag av regeringen att bygga upp en nationell kunskapsbank, för att sprida information om hur man ska bekämpa rasism. Definitionerna av begreppen integration, assimilation och segregation hämtades från Integrationsverkets webbsida på Internet. Organisation sprider kunskap om att alla människor ska behandlas lika och inte får diskrimineras. Idag samarbetar organisationen med andra organisationer som arbetar mot rasism. I mitt uppsatsarbete kommer dessa begrepp behandlas. Här följer en förklaring till varför dessa begrepp är viktiga.

Integration

Integration handlar om rättvisa. Om att ingen ska diskrimineras eller sorteras bort på grund av härkomst. Enskilda individer försöker att integrera sig genom att komma in i samhället och sedan bestämmer var och en hur mycket man vill integrera sig. Integration är en process som individen kan påverka själv genom att ta aktivt del i samhällsutvecklingen. Enligt Integrationsverket är det som anses vara viktigt för individen att ha gemensam värdegrund, likvärdiga levnadsvillkor som majoritetsbefolkningen och känna sig delaktig i den sociala gemenskapen. Integration är inte bara en social process utan det sker också samhällsförändringar över tiden.

Med samhällsförändringar menas här att med tiden kommer människor med invandrarbakgrund in i samhället (<http://www.sverigemotrasism.nu>). Molina definierar integration på följande sätt: den etniska gruppens förhållande till majoritetsnormer är en process.

Det handlar om hur invandrare blir delaktiga i samhället samtidigt som de behåller sina identiteter och sin kultur (Molina, 1997:88).

Assimilation

Med assimilation menas att en minoritetsgrupp förutsätts anpassa sig till majoritetens normer och förhållningssätt. Det leder till att en grups kulturella särart försvinner eller överges vid mötet med majoritetssamhälle. De människor som inte anpassar sig till majoritetssamhället hamnar utanför samhället. Det blir svårare för dem att hitta bostad och jobb. Integration däremot innebär att en grups särart inte betraktas som ett hinder för inträdet i samhället. Det som skiljer dessa begrepp från varandra är att assimilation syftar på beteendemässiga, språkliga och religiösa förändringar. Integration har att göra med sociala och ekonomiska villkor för olika grupper. Det vill säga: begreppet assimilation handlar om identitetsförändringar medan integration handlar om samhälliga förändringar (<http://www.sverigemotrasism.nu>). Molinas (1997) definition av assimilation är den etniska gruppens specifika och särskiljande drag t ex språk och religion som försvinner i förhållande till majoritetensnormer (Molina, 1997:88).

Segregation

Ordet segregation kan förklaras som separation. Till exempel kan det vara geografiskt och socialt. Arnstberg har definierat begreppet segregation på följande sätt: ordet segregation handlar om ett socialt avskiljande och som är synligt för ögat (Arnstberg, 1997:30). Segregation är ett mångfasetterat problem som beror på olika tendenser i samhället. Definitionen av boendesegregation syftar till olika mekanismer av t ex strukturell, socioekonomisk, institutionell, kulturell och individuell karaktär. De här olika mekanismerna delar bostadsmarknaden i olika segment. I dessa segment varierar tillgänglighetsgraden för skilda delar av befolkningen. Den socioekonomiska segregationen gör att klyftorna ökar i samhället mellan de rika och de fattiga. Människor som är rika flyttar dit de vill bo eftersom de inte har ekonomiska hinder. De som inte

har en bra inkomst söker sig oftast till stadsdelar som har låg hyra. T ex så har det kulturella en stor betydelse för att barnfamiljer flyttar till barnvänliga miljöer och invandrare flyttar till den stadsdel där deras landsmän bor, på grund av social och etnisk samhörighet.

Den etniska boendesegregationen beror framförallt på olika spärrar och olika diskriminerande mekanismer (<http://www.sverigemotrasism.nu>).

Bostadspolitik

Efter andra världskriget har Sverige dominerats mer av flyttningströmmarna till landet än de som lämnade Sverige. Det ledde till att Sverige omvandlades till ett invandringsland. Industrins genombrott har gjort så att det skedde förändringar i samhällets struktur och även bostadspolitiken har förändrats. En omfattande arbetskraftsinvandring till Sverige började redan på 1960- talet. Den svenska industrins efterfrågan på arbetskraft ledde till att allt fler människor började söka arbete i Sverige. De började flytta ifrån Sydeuropa, framför allt på grund av att de hade dåliga tider där, de hade inga försörjningsmöjligheter eftersom arbetslösheten var hög (Lundh & Ohlsson,1999:26).

Anledningen till ökningen av människors invandring berodde alltså på industrins genombrott och den ekonomiska tillväxten. Det ledde till att antalet invånare som bodde i landet ökade markant. Så småningom blev städerna större och överfyllda av människor, som sökte sig dit för att hitta någonstans att bo. Människor som var höginkomsttagare flyttade då ut från städerna till attraktiva bostadsmiljöer för att slippa de stökiga och överbefolkade innerstäderna (Arnstberg 1997:54).

Molina beskriver människor som kom för att söka arbete, hur de omgående flyttade till industriområden och till större städer. När allt fler människor kom ifrån andra länder till Sverige uppstod efterhand en övergångsperiod, där arbetskraftsinvandring övergick till flyktinginvandring och det ledde till att landets antal invånare ytterligare ökade. Flyktinginvandringen kom framför allt ifrån Afrika, Asien och Sydamerika. På 1980-talet bosatte sig cirka 60 procent av flyktingarna i Stockholmsområdet (Molina, 1997:99f).

I utformningen av den svenska välfärdsstaten har bostadsfrågan varit en viktig del i uppbyggandet av folkhemmet. Det är värdefullt att veta för att ha förståelse för etnisk boendesegregation i dagens svenska städer. Idag är miljonprogramområdena bosatta av personer med utomeuropeisk bakgrund. Gamla tiders arbetarbostadsområden motsvaras av dagens miljonprogramområden som problemfyllda områden. Enligt Molina håller den svenska boendesegregationen på att ändra sin karaktär från en socio- ekonomisk uppdelning till ett alltmer rasifierat mönster. Med rasifierat mönster menas att olika människogrupper uppdelas efter deras härkomst i samhället. I rashygienismens diskurs från 1930- talet var tattare, zigenare, psykiskt sjuka och även vissa kvinnor avvikande element i samhället. I det dåvarande samhället skulle t ex arbetarklass och zigenare disciplineras. Men i det moderna samhället är det invandrare som ska integreras (Molina, 1997:93f).

Redan på 1960- talet var invandrarnas boendeförhållanden ofta dåliga och bostäderna var omoderna. Det fanns tydliga tecken på att det var brist på hyreslägenheter och problemet fanns över hela landet (Arnstberg, 1997:37). Snart insåg staten att alla människor inte hade tillräckliga inkomster för det befintliga bostadsbeståndet och införde åtgärder mot bostadsbristen. Staten erbjöd banklån till människor som hade inkomster så att de fick råd att köpa en bostad. De nya småhusen byggdes framförallt för arbetarklasshushåll. Sedan började man bygga allt fler miljonprogramsbostäder och till en början ansågs det som en modern och attraktiv bostadsmiljö att bo i. Miljonprogrammets bostäder fylldes dock efterhand med invandrare och medborgare som hade olika sociala och ekonomiska problem (Arnstberg, 1997:154). Segregation betraktades nu som ett samhällsproblem. I en proposition från 1968 fastställdes att de utlänningskvarter av slumkaraktär som låg i de större städerna måste bort. Man tog beslut i riksdagen om att invandrare hade rätt att leva under samma betingelser som svenskar. Senare på 1970- talet tog staten bort den gamla hyresgästkontrollen helt. Den gamla hyresgästkontrollen innebar att man skulle ha personliga meriter för att få hyra en lägenhet.

Man bestämde då att införa en regel som alla människor skulle ha nytta av. Den nya regeln skapade stora möjligheter för alla medborgare i samhället. Oavsett bakgrund och personliga meriter skulle alla människor ha rätt till en bostad. Allmännyttan tog sitt ansvar och ordnade lägenheter för alla människor som hade behov av bostad. Allmännyttans bostäder är hyreslägenheter som inte är ägda av privata bostadsföretag utan av kommunala bostadsbolag.

Arnstberg menar att det var på 1960-talet som segregationsprocessen började på allvar. Det byggdes allt fler allmännyttiga bostäder och det ledde till att det blev överskott på lägenheter. De allmännyttiga företagen var tvungna att hitta lösningar för att inte förlora ekonomiskt. Företagen beslutade sig för att locka dit människor som hade låga inkomster. Nyanlända invandrare hänvisades av myndigheterna till de tomma lägenheterna. De allmännyttiga företagen insåg att invandrare var en ekonomisk resurs. Sedan flyttade allt fler invandrare till allmännyttiga bostäder. De som hade höga inkomster flyttade samtidigt ut från hyreslägenheter. När det blev som störst lägenhetsöverskott i miljonprogramområdena placerade man människor som hade små resurser där. Samhället uppfattade dem som bodde i dessa områden som en homogen grupp av människor. Arnstberg anser att det inte tog långt tid förrän samhället stämplade miljonprogramområdena som problemområden (Arnstberg, 1997:37f).

Konsekvenser

Vad som betecknas som boendesegregation är att olika människogrupper uppdelas socioekonomiskt i samhället. Uppdelningen leder till att ekonomiska klyftor mellan samhällsmedborgare ökar markant i samhället. Det vill säga att det kommer att finnas rika och fattiga stadsdelar i samhället. Nedanstående citat beskriver hur segregationsproblemet inte bara drabbar individer utan även samhället:

Segregationen hotar att undergräva den grundläggande förutsättningen för varje samhälle: medborgarnas känsla av ansvar för varandra och för samhället. (...) I slutänden av segregationsspiralen finns ett uppdelat samhälle, där en stor grupp ställs utanför. Det är ett samhälle som alla förlorar på, eftersom det i dess spår följer ökade sociala spänningar, otrygghet och kriminalitet. Istället för solidaritet och samhörighet, så blir egenintresse och misstro grunden i samhället (Rapport integration, 2002:111).

Segregation uppdelar samhällsmedborgare i geografiska områden. Om man eftersträvar att ha ett samhälle som alla medborgare ska trivas i, måste man arbeta för att motverka segregationen. Ehn menar att konsekvensen av boendesegregation bl.a leder till att barnens föräldrar börjar oroa sig för att barnen inte lär sig språket tillräckligt. Segregation kan också leda till att kriminaliteten ökar som t ex misshandel, olaga hot, rån, våldtäkt och mord (Ehn, 1993:50f). Bostadsområden växer fram där en hög andel invandrare får trängas med låginkomsttagare och

socialbidragsberoende. Områdena får ett rykte om att vara farliga och dessutom ha underliga boendemiljöer. Sernhede menar att det är de människorna som är utestängda av samhället som bor i de mest utsatta stadsdelarna. De grupper som har råd och sociala resurser flyttar från dessa områden. Svenskar lämnar området när invandrare utgör 25-30 % av befolkningen. Sernhede hävdar också att när invandrare överstiger 50 % lämnar de flesta av dem som har möjlighet området oavsett etnisk bakgrund. Det finns flera exempel på detta men jag ska nämna ett. *Metro* skrev om en kvinna, ordförande för socialdemokratiska kvinnoförbundet, tänker flytta från Tensta, som orsak beskriver hon att kriminalitet och våld har ökat i området. På grund av rädsla undviker hon att gå ensam ute på kvällarna. Därför föredrar hon att flytta till ett lugnare område (*Metro* 11/11/2005). Det vill säga det är ingen som tycker om att bo i ett problembelastat område. Barnfamiljer vill helst bo i en barnvänlig miljö för sina barns skull. Därigenom flyttar föräldrarna ut från området. Alla föräldrar kan dock inte göra det utan bara de som har valmöjligheten.

Bostadsområdet får ett rykte av låg status när svenskar har lämnat det. Denna status innebär att bostadsområdet separeras av än mer från andra delar av staden. Området ligger oftast inte så nära stadens centrum, utan det ligger utanför stadens centrala delar. Det leder till att människor som inte bor i området inte kan komma i kontakt med människor som bor i förorter. För dem som inte kommer i kontakt med de människor som bor i området, är massmedia den enda källa som ger en bild av de människor som bor i förorter. Sådant som kriminella invandrarungdomar förmedlas då och då via massmedia.

Idag finns det mycket betydelsefulla faktorer som styr boendesegregationen. De viktigaste faktorerna är tillgången på socialt, ekonomiskt och kulturellt kapital. Det gör att olika etniska grupper visar upp olika förmåga till integration på bostadsmarknaden. Genom integration söker man möjligheter att ta sig in på bostadsmarknaden och arbetsmarknaden. Sernhede (2002) anser att det är ekonomiska resurser som avgör hur svenska myndigheter och allmänheten bemöter olika människor i samhället. Förutom de ekonomiska skillnaderna finns det strukturella skillnader som missgynnar invandrare.

Mäklare och bostadsföretagare diskriminerar invandrare på grund av att en del svenskar inte vill bo nära invandrare med tanke på de kulturella skillnader som finns mellan grupperna.

Nedanstående citat från *Svenska dagbladet* är ett exempel på att bostadsförmedlare diskriminerar

invandrare.

Diskriminering enligt DO är en grekisk kvinna som står i bostadskön men aldrig blir erbjuden bostad i det område hon vill bo i. Däremot får hon ofta erbjudanden om boende i annat, mer invandrartätt, område. Bostadsförmedlarens förklaring är att de svenska hyresgästerna ogärna ser invandrare i området. Andra ovälkomna gäster kan sällas bort med hjälp av oskäliga gränser för lägsta inkomst eller antalet barn (<http://www.svd.se>).

En av mina informanter har en liknande uppfattning om segregationens konsekvenser som de Sernhede tar upp:

Tofik: Konsekvensen blir att individen känner sig utanför. Individen mår dåligt av det. Individen känner sig att man inte står på samma nivå som de andra, som har mera valmöjligheter. Och annat som kan påverka i sin familjs framtid och så vidare. Man satsar mindre pengar på de segregerade områdena t ex på skolor och mera annat. På grund av att man bor i (.....) Segregerat område kan ens bemötande hos olika myndigheter, bli bemött på annat sätt. T ex försäkringar är högre på grund av att du bor i ett annat område det är en diskriminering/systematisk diskriminering som påverkar individens ekonomi och psykisk problem blir mer och mer på sätt och vis. Jag betalar mer försäkring bara för att jag bor här. Jag betalar mer än om jag skulle ha bott i ett svenskt område.

Dessa tendenser leder till att invandrare får svårt att integrera sig. Är assimilation en lösning för att individen ska undvika diskriminering? Det är svårt att svara på om man blir diskriminerad eller inte. Därför är det upp till individen att själv bestämma hur långt man vill gå med sin integration. Tofik har en kritisk syn på segregationens konsekvenser. Informanten påstår att det finns tendenser av att segregerade områden missgynnas, t ex segregerade områden får dålig resursfördelning för sina verksamheter. Individens boendeplats har stor betydelse när man kommer i kontakt med myndigheter. Att man behandlas olika av myndigheter påverkar individens hälsa och man mår dåligt av det. Känslan av utanförskap ökar och möjligheter för integration minskar för individen (Sernhede, 2002:44f).

Arnstberg uppmärksammar män som är utslagna ur samhället och som inte lever upp till de roller som förväntas av dem om att de ska försörja sina familjer. Männens lösning blir ofta att lämna sin familj och sedan identifiera sig med andra människor som är i deras situation. De lever ofta av olika slags droger och alkohol. Men Arnstberg menar också att många av de fattiga löser sina ekonomiska problem genom att de bor med sina anhöriga som delar sina tillgångar solidariskt med dem. Andra möjligheter att komma över pengar förutom att sälja sin arbetskraft, är spel och kriminalitet. Gängbildning är den enda utväg som fungerar för många ungdomar som inte har ett

arbete (Arnstberg, 1997:41).

Invandrare som har färre valmöjligheter flyttar till låginkomstområden. Valet till flyttning blir antingen ofrivilligt eller frivilligt. Att hitta en bostad till rimligt pris är viktigt. Med frivillig flyttning menas att de flyttar av eget val för att de vill bo nära sina landsmän. Ofrivillig flyttning innebär att bostadsbolag inte vill hyra ut bostad i andra områden. Det val man gör när man ska flytta till ett område avgörs också av om man har tänkt sig att stanna i Sverige eller åka tillbaka till det ursprungliga landet. De som väljer att åka tillbaka till det ursprungliga landet sedan de har arbetat och tjänat pengar prioriterar inte sitt boende på samma vis som de andra som kanske vill stanna här för gott. För dem som vill återvända till sitt hemland kan det vara ett motiv att bo i mindre attraktiva områden. Konsekvenserna blir då att individen söker sig själv till segregerade områden (Rapport integration, 2001:141).

Fallstudie Uppsala

Uppsala är en mellanstor stad. Staden har de flesta tjänster som en mellanstor stad kan erbjuda. Den ligger inte så långt bort från huvudstaden och den internationella flygplatsen Arlanda. Staden har ett stort och traditionsrikt universitet. Uppsalas domkyrka och slott är mycket historiskt rika byggnader. Staden är med kommunens antal invånare Sveriges fjärde stad (Molina, 1997:113).

Gottsunda är en stadsdel i Uppsala län. Gottsunda ligger cirka fem kilometer från stadens centrum. Den byggdes huvudsakligen på 1970- talet och anses vara en av Uppsalas förorter som har problem. Det var under miljonprogrammet som större delen av stadsdelen byggdes. Det skedde i etapper utbyggnaden av stadsdelen. Valsätra var den första delen som var klar i slutet av 1960- talet. Sedan planerade man för att bygga ut den norra och södra delen och senare den västra delen. Redan på 1970- talet fanns Gottsunda centrum med i planeringen när det gällde att bygga ett centrum (Molina, 1997:145). Det allmännyttiga bostadsföretaget hade svårt att hyra ut sina lägenheter som byggdes i norra och södra Gottsunda. Bostadsföretaget fyllde lägenheterna med de människor som skrivits ut från den psykiatriska vården i både Uppsala och Stockholms län. Sedan flyttade även invandrare till området. Från dessa höghusområden började svenska familjer

att flytta ut. Sedan spreds ryktet om att Gottsunda var ett problemområde. Det är många människor som försöker att försvara Gottsunda i den lokala debatten. Många av de stadsdelsboende anser att stadsdelen har unika tillgångar, god service, kulturell mångfald och transportförbindelser. Det dåliga ryktet har inte försvunnit trots man har kämpat för det (Molina, 1997:147).

Den så kallade Gottsundagruppen kom ifrån Uppsala och var speciellt utvalda stadsarkitekter. Gruppens syfte var att de tillsammans skulle försöka att göra stadsdelen till ett människovänligt bostadsområde. Denna modell skulle senare också vara ett föredöme i modern stadsplanering. Men snart insåg man att man inte hade lyckats med det mål som konstruktörerna hade arbetat för. Under åren 1981-82 började kommunen få ett antal oroande rapporter som berörde framför allt den sociala situationen i stadsdelen. Med hjälp av dessa rapporter identifierade kommunen de stora problem som fanns i området. Det var hög omflyttning i vissa delar av området. Det var tecken på att segregation var i gång. Det skedde också en ökning av vandalisering, brott och missbruk i området. Syftet med åtgärdsplanen var att försöka integrera människor i det svenska samhället. Därför tog man till olika åtgärder för att minska segregationen. Kommunen diskuterade utifrån dessa rapporter om man måste göra åtgärder mot de sociala problemen. Kommunen och allmännyttiga bostadsföretag kom överens om att samarbeta i den frågan. Kommunen byggde t ex en närliggande polisstation i området för att minska brotten. Det allmännyttiga bostadsföretaget, som ansvarar för stadsdelen tillsvidare, beslutade att man inte skulle bevilja sociala förturer till stadsdelen. Med sociala förturer menas t ex en person som får flytta till Gottsunda och hyra en lägenhet för att hans/hennes släktingar bor där. På senare tid har det allmännyttiga bostadsföretaget stoppat sådana sociala förturer (Molina, 1997:145f).

Informanternas syn på boendesegregation

Anledningen till att jag valde att lägga fokus på Gottsunda var att stadsdelen är den som representerar Uppsalas mest utpräglade bostadssegregation. Genom informanternas berättelser ska jag försöka att komma åt deras syn på sitt boende. Den här delen av mitt uppsatsarbete består därför av empiriskt material. Mitt syfte med mitt empiriska material är att den som läser texten ska få en uppfattning av informanternas syn. Genom den tolkar jag vad informanterna har sagt. Jag försöker också att koppla informanternas kommentarer till litteratur som berör boendesegregation.

Jag har huvudsakligen ställt följande frågor till mina informanter.

*1. Vem/Vilka flyttar till ett invandrartätt område?
– Vilka flyttar ifrån ett invandrartätt område?
Varför?*

2. Vems/vilkas fel anser du det är att boendesegregationen ökar i Uppsala kommun?

*3. Hur ser du på medias beskrivning av förorter?
– Vad har den för konsekvenser?*

Jag försöker att belysa frågorna med hjälp av djupintervjuerna som har utförts under materialinsamlingsperioden. Efter informanternas berättelser och kommentarer, kommer det en kort sammanfattning för var och en av frågorna för att kommentera vad informanterna har sagt.

Albert arbetar i dag på kommunhuset i Uppsala. Han flyttade till Uppsala för att studera på Uppsala Universitet. Tidigare har han bott i Norrköping. Eftersom han inte kunde få något rum på en studentkorridor i andra delar av staden var han tvungen att flytta till Gottsunda. I Gottsunda finns studentlägenheter som bara är avsedda för studenter som läser vid Universitetet. När han var klar med sin utbildning flyttade han från sin studentbostad till en 3: a och den låg också i Gottsunda.

Albert: Det är invandrare som flyttar till ett invandrartätt område. För att där har de sina landsmän. Det är också människor med låga inkomster som flyttar dit, t ex studenter. Det är barnfamiljer som flyttar ut eftersom man inte önskar sig att sina barn ska växa i förort, därför att barnen inte lär sig perfekt svenska. Det är också svenskar som flyttar ut på grund av att

de inte känner sig hemma. Man måste ha råd för att kunna flytta därifrån.

I intervjuerna finns det inget som tyder på att grupperna arbetar för att integreras med varandra. Utan det speglas tydligt hur grupperna hålls isär. Albert menar att det finns flera orsaker till att människor flyttar från ett invandratätt område. Att ha en bra inkomst ger möjlighet att flytta dit man vill. En orsak till att barnfamiljer flyttar kan vara att föräldrarna vill ha bättre uppväxtmiljö för sina barn. Därför tar man ett beslut att flytta till en lugnare miljö. Det är bl.a. genom media som familjer får fördomar om de segregerade områden. Den negativa bilden genomsyrar samhället och det leder till att t ex lärare, kommunanställda, myndigheter, poliskår, bostadsbolag, fritidsledare och andra som arbetar i dessa områden inte heller kan vara opåverkade av fördomarna (Johansson & Sernhede, 2003:119).

Kasim flyttade från Stockholm till Uppsala. Han har universitetsutbildning från Stockholms universitet. Han fick ett arbete i Uppsala och sedan flyttade han till Gottsunda.

Kasim: Ingen vill flytta till ett invandrarområde, det är svårt att påpeka vilka människogrupper som inte flyttar in eller flyttar ut från ett invandratätt område. Man säger oftast det är invandrarna som flyttar mest in till ett invandratätt område, däremot finns också svenskar som flyttar in. Invandrarna känner sig tryggare och säkrare på något sätt, när de flyttar in upplever de det som hemma. De som flyttar ut är oftast studerande och ensamstående personer. Däremot barnfamiljerna måste stanna kvar i området. Men folk som eftersträvar att bo i lugnare miljöer behöver inte flytta in till ett invandratätt område, där olika kultur och olika levnadssätt ingår.

Min tolkning av Kasims uttalande, är att han menar att det inte går att dra en slutsats om att det bara är invandrare som flyttar in till invandratätt område. Men invandrarernas känsla av tillhörighet gör att människor med invandrarbakgrund flyttar in till ett invandratätt område. Man undrar om invandrarna är rädda för assimilation när de drar sig till varandra? Det vill säga att de inte vågar göra identitetsförändringar för att komma in i samhället. Magnusson hävdar att invandrade personer oftast söker sig till landsmän. Därför anser han att segregation delvis är självvald. Att invandrare flyttar på så sätt, nära bekanta, kallar han för nätverkgenererade flyttningar. Om majoriteten av invandrarna använder sig av nätverkgenererade flyttningar leder det till att boendesegregationen ökar. Samtidigt ökar känslan av stark samhörighet hos de etniska grupperna (Magnusson, 2001:131).

Tofik är universitetsstuderande och läser statsvetenskap på Uppsala universitet. Han flyttade till Uppsala för några år sedan. Han har bott på en annan ort tidigare innan han flyttade till Gottsunda.

Tofik: Det är framför allt invandrarna som flyttar till ett invandrantätt område. Det finns två grupper som vill flytta från invandrantäta områden. Invandrare som har bott ganska länge och har skaffat barn, och är oroliga för barnen. De föredrar att barnen ska uppfostras i ett bättre område, där det finns flera möjligheter och dels flera svenskar. En del svenskar är mer benägna att flytta till de områden de känner igen sig mer i själva boendet. Själva systemet gör på något sätt och vis att man inte har andra alternativ att flytta till område där fler svenskar bor. Svenskar flyttar ut på grund av att de upplever att de inte har samma livsstil som invandrarna.

Tofik upplever det som att det har blivit gruppbildningar av dem som flyttar in och ut. Tofik påpekar att människor flyttar ut för att de har bott i förort för länge och skaffat sig barn, vilket gör att de vill bo i en mer barnvänlig miljö. Orsaken till att de lämnar området, är att föräldrarna är oroliga för sina barns framtid. För Tofik är det dock svårt att bo i en miljö där han inte känner sig hemma. Tofik menar också att det finns strukturella system som förhindrar att invandrare flyttar till andra stadsdelar.

Till dagens invandrantäta områden har det varit lätt att styra invandrare. Enligt Arnstberg erbjöd myndigheterna lägenheter selektivt till invandrare. Många av dem har också själva sökt sig dit. Anledningarna kunde vara att restiden till arbetet då blev kort och att bostäderna var moderna. Bostäderna låg nära till allt, det vill säga nära till naturen, landsmän, släktingar och köpcentrum. Enligt Arnstberg har också hemspråkundervisning för barnen lockat invandrare till förorter. Att invandrare har alltför liten kännedom om bostadsmarknaden har varit ytterligare skäl till att invandrarna accepterar det de erbjuds av bostadsbolagen (Arnstberg,1997:30f).

Marko har ett arbete idag och Lena Markos fru läser psykologi på Uppsala universitet. När de flyttade till Uppsala visste de inte så mycket om staden. Som alla andra informanter menar de också att det inte varit lätt för dem att hitta en bostad. Via sina släktingar fick de en lägenhet i Gottsunda.

Marko & Lena: Det är invandrarna som flyttar in till förorterna. Därför att det är billigt och de flesta landsmän bor i området. Det är ekonomin som bestämmer vart man ska flytta. Det är svenskar som flyttar ut. De har sparpengar och flyttar ifrån invandrantäta områden.

Enligt Marko & Lena är lägenhetskostnader avgörande för många människor med invandrarbakgrund som flyttar till förorter. Det värderas också mycket att komma i kontakt med sina landsmän. Samtidigt försöker individen att integrera sig i samhället. Föräldrar föredrar att barnen ska växa upp i en barnvänlig miljö. Magnusson menar att samhällets betydelse för socialisationen ökar i takt med barnets stigande ålder. Barnets interaktions- och socialisationsrum bestäms då av boendets läge. Bostadens läge har stor betydelse för vilket daghem och vilken skola barnet ska börja i. Boendesegregeringen bidrar till att barnens uppväxtvillkor skiljer sig mycket från varandra beroende på bostadsområden. Enligt Magnusson kan dessa omgivningsfaktorer inverka på barnens livschanser senare i livet som vuxna (Magnusson, 2001:140).

Idag arbetar Hussen som taxiförare på heltid och han har bott i Gottsunda i flera år. Anledningen till att han flyttade dit var att det har varit svårt för honom att hitta bostad på en annan ort.

Hussen: Det är de som har låga inkomster som flyttar ut till segregerade områden. Invandrare flyttar in också eftersom de har sina anhöriga/landsmän där. Det är svenskar som flyttar ut eftersom de inte vill bo med invandrarna. Bostadstillgängligheten är också en orsak till att man flyttar in.

Min tolkning av Hussens uttalande är att vissa människogrupper flyttar till invandrartäta områden för att de inte har tillräckligt med inkomster. Något som är positivt här är bostadstillgängligheten. Att bo nära sina anhöriga är också viktigt anser Hussen. Han tror att svenskar flyttar ut från invandrartäta områden på grund av olika orsaker. Orsaken kan vara kulturella skillnader mellan svenskar och invandrarna. Det gör att invandrare och svenskar upplever att de inte har något gemensamt.

Om någon har en svag social position kan han eller hon missgynnas. Individen kan välja mellan integration och assimilation för att undvika diskriminering av majoritetsbefolkning. Det val han/hon kommer att göra är individuellt. Med assimilation anpassar sig individen med sitt beteende, språk och religion. Man gör en identitetsförändring för att anpassa sig till majoritetens normer. Med integration kan individen kämpa för rättvisa genom ett aktivt deltagande i samhällsutvecklingen. Det sociala nätverket är en viktig resurs för att kunna konkurrera med andra på samma villkor, speciellt när det gäller arbetsmarknaden och bostadsmarknaden. Om

individen har för svagt nätverk kring sig, blir det svårt att kunna konkurrera med andra som har starkare nätverk. Det är inte individen som enskild som är viktigt här utan samhället.

Att nätverket har viktiga resurser har en stor betydelse för att man ska kunna konkurrera med andra. Viktiga resurser kan vara t ex utbildning, ekonomi och socialt nätverk (Magnusson, 2001:141).

Maria är mammaledig sedan sex månader tillbaka. Hon har bott i samma bostadsområde i flera år. Tidigare har hon bott i en annan stadsdel Gränby, i nordöstra Uppsala. Hon flyttade till Gottsunda på grund av att hon och hennes sambo flyttade ihop.

Maria: Jag tror att det är mest invandrare som flyttar ut till förorter, på grund av att de har känsla av tillhörighet till varandra. Medan det hos svenskar inte är lika starkt familjband. Andra orsaker är att allting ligger på nära håll. De som flyttar ut är väl svenskar som har bra inkomster. De som inte hittar lägenheter annanstans flyttar in.

Det band som finns mellan familjer kan vara en orsak att invandrarfamiljer föredrar att bo nära varandra. Den dagliga sociala gemenskapen är avgörande. Enligt Maria är den dagliga sociala gemenskapen inte lika viktig hos svenskar. Maria påpekar att de flesta svenskar inte känner sig hemma i ett invandrantätt område. De flyttar till de områden de känner sig hemma och tryggare i. Ehn påpekar att många invandrare är vana vid att dagligen umgås med släktingar och grannar. Det är hos släktingar som man får tips om hur man skaffar sig bostad, tolkhjälp och arbete som nyanländ. Det går inte att dra en slutsats om att alla invandrare gör så men en del invandrare utnyttjar sina släktingars tips. Enligt Ehn söker sig invandrare också till invandrantäta områden för att undvika konflikter med majoritetssamhället. Genom att flytta till sina anhörigas område minimeras kontakterna med storsamhället för att slippa konflikter och våld (Ehn, 1993:32f).

Myndigheter

Integrationsverket har fått i uppdrag av regeringen att motverka boendesegregationen.

Organisationen arbetar med flera andra organisationer för att sprida vidare sitt budskap, om att ingen ska diskrimineras på grund av sin etnicitet etc.

Här nedan följer informanternas kommentarer om vilka som har ansvaret för att motverka boendesegregationen.

Albert: Ja, det är viktigt att motverka boendesegregation. Eftersom vi bor här i Sverige, vill vi vara en del av samhället. Om vi inte arbetar för det kommer vi att hamna utanför. Det viktigaste är bostadspolitiken som måste ändras.

Albert anser att det är viktigt att invandrare känner att de tillhör en del av samhället. Om det inte blir ändring på bostadspolitiken, finns det en risk att förortsboende hamnar utanför samhället. Borelius menar att med statliga medel försöker man långsiktigt att göra förändringar i utsatta bostadsområden, genom att satsa på lokala verksamheter för att stimulera och möjliggöra en utveckling. Syftet med lokala verksamheter kan t ex vara att öka kompetensen hos hyresvärdars personal för att underlätta en god utveckling i bostadsområdet (Borelius, 2004:149).

Kasim: Ansvaret ligger hos hyresvärderna eller myndigheterna, och det är de som kan påverka på bostadspolitiken och den måste förändras.

Citaten ovan visar att det är viktigt att komma till rätta med boendesegregationens problem. Annars riskerar segregationen att öka om det inte sker förändring inom bostadspolitiken.

Tofik: Visst är det önskvärt att motverka boendesegregationen. Segregationen skapar vi och de, och det skapar individualismen då talar man alltid om jag/de eller vi och de. När man lever i ett samhälle man försöker att bevara individens intresse. Samtidigt som man hjälper individen att komma in i samhället. Att det inte ska finnas motsättningar när det gäller valmöjligheter. Men boendesegregationen skapar (...) orättvisor. Att vissa område är mer önskvärda än andra områdena.

Abbe: Vilkas ansvar är det?

Tofik: Jag tycker det är politikerna som har ansvaret. Det är de som fattar beslut, och via de här besluten kan man påverka. När ett beslut fattas i riksdagen då ska samhället också som är ansvarig (...) samverka av det beslut som fattas. Respekteras inte reglerna då blir det problematiskt. Man kan ta till andra medel för att påtvinga samhället att acceptera och behandla alla människor lika. Det finns medel som sagt men i första hand det är politikerna som ska påverka. I andra hand det är samhället som ska påskynda effekten av de här besluten.

Tofik menar att boendesegregation skapar en negativ anda i samhället. Det visar att informanten

har uppfattat boendesegregation som ett omfattande problem. När politikerna tar ett beslut är samhällets medborgare och myndigheterna tvungna att lyda under regeringens beslut. Det beslut som regeringen tar har stor betydelse för att motverka boendesegregation. Man har också försökt att bryta den sociala och diskriminerande segregation genom tidigare regeringsbeslut (Lökken, 2004:156).

Marko & Lena: Ja (...) Annars det skapar problem. Det är viktigt att bostadspolitiken måste ändras.

Informanterna är missnöjda med dagens bostadspolitik. I takt med samhällsutvecklingen behövs också en förändring av bostadspolitiken för att undvika motsättningar i samhället. T ex 70- talets bostadspolitik fungerar inte i dagens samhäll. Därför behövs en förändring på bostadspolitiken för att den ska fungera i det moderna samhället. Det är inte bara bostadsföretagens agerande, det är även de politiska besluten som ligger i bakgrunden som orsakar segregationen. Boende är en viktig del och förknippas med inkomstnivåer och arbete. Boendet fungerar som en mätare av den socioekonomiska statusen. T ex att samhällets elitpersoner föredrar att bo i attraktiva boendemiljöer (Rapport integration, 2001:141).

Hussen: Det är viktigt att tillhöra i ett samhälle. Vi måste arbeta hårt för att ta bort vi/de gränserna. Ansvar ligger hos bostadsföretaget eller (...) myndigheterna.

Hussen anser boendesegregationen som ett stort problem och menar att myndigheterna måste göra något för att komma till rätta med problemet. För att alla ska trivas med att bo i samhället behövs det en ändring på bostadspolitiken. Om inte det sker någon förändring drabbas de boende av negativa konsekvenser. De stora förlorarna är barnen som bor i segregerade områden, då de flesta bor med sina arbetslösa föräldrar och inte lär sig språket ordentligt. De saknar tron för framtiden, eftersom deras omgivning skiljer sig från resten av det svenska samhället (Rapport integration, 2001:145).

Daniel: Visst det är önskvärt att motverka boendesegregation. För mig (...) egentligen det är viktigt för att jag ska kunna känna mig hemma vart än jag bor i Sverige. Annars är det tråkigt att svenskar bor där och invandrare bor på andra sidan.

Jag tolkar informantens kommentar som att han inte trivs där han bor idag. Daniel menar att

integration är viktig både för invandrarna och svenskar, för att undvika segregation och kunna leva tillsammans i samhället. Enligt Lökken leder den etniska segregationen till arbetslöshet och kriminalitet. Samhället anser De Andra vara svaga, okunniga och bidragsberoende (Lökken, 2004:179).

Maria: ja (...) därför att det är inte så bra för ett samhälle. Det skapar gränser i samhället (...) alltså vi och de Andra. Det är myndigheterna som placerar ut och sedan är det upp till individen.

Maria vill ha en förändring i bostadsutvecklingen och anser att det inte bara är myndigheternas ansvar att motverka boendesegregationen. Även individen måste försöka att integrera sig för att komma in i samhället. Hon menar att det kommer att uppstå en stark och en svag grupp av människor, och detta leder till konflikter. Skulle svenskarna och invandrarna integreras i samhället, då skulle motsättningen som finns mellan grupperna möjligtvis minska. Det är ingen av grupperna som behöver ge upp sina identiteter, fast ändå att man anpassar sig till varandras normer. Integrationsprocessen förändras inte över en natt men med tiden kan allt förändras. Enligt Arnstberg har vissa av invandrarna knuffats till invandrartäta områden genom att myndigheterna erbjudit dem lägenheter där. Samtidigt menar han att de flesta har sökt sig dit på egen hand (Arnstberg, 1997:30).

Informanternas syn på media i förhållande till boendesegregation

Om man ska motverka etnisk boendesegregation och dess effekter bör man först och främst ta bort fördomar. Det vill säga förutfattade meningar om och gränser mellan människor, kulturer, grupper och bestämda platser. Det är mellan människor som förutfattade meningar och diskurser om De Andra överförs. Medias representation spelar en stor roll i den mentala segregationen. Enligt Ericsson visar en internationell studie hur media hanterar etniska grupper. Det visar sig att media har delat upp invandrarna i fyra stereotyper. 1, De Andra står för stora mängder av fusk och utgör kulturellt hot. 2, Kriminalitet, brott som knarkhandel, rån och våld. 3, Kulturella skillnader, religiös fundamentalism och andra sociala problem. 4, Etniska relationer, diskriminering och rasistiska attacker. Genom dessa budskap reproducerar media fördomar om invandrare och deras boende (Ericsson 2002: 36f). Några av mina informanter har en kritisk syn

på media när det gäller medias rapportering av segregerade områden. Kasim tycker inte om hur media beskriver invandrartäta områden.

Kasim: Hela området fördöms från medias sida (...) för det som individer gör, och problemet drabbar alla som bor där. Media borde skaffa sig kunskap om området och om de olika människor som bor där.

Kasim anser att det är okunskap som ligger bakom att media skriver om de människor som bor i invandrartäta områden, som brottslingar. Mediernas rapportering om de problem som uppstår i förorter har ökat sedan 90- talet. Media ger läsarna negativa bilder av segregerade område. Text att ungdomsgång bär kniv på sig för att skrämmas eller för att skydda sig mot andra grupper. Här speglas en laglös stadsdel och att man inte är trygg i sitt område (Sernhede 2002:83).

Tofik: Media har stort ansvar när det gäller hur man ska förmedla nyheter och annat i samhället. Så fort man ser något problem man vill förstora det på sätt och vis. Media väljer opinionen. Text media skriver om invandrarungdomar, som har våldtagit (...) en 15- årig tjej eller någonting. Det skapar fördomar eftersom man anser att invandrarna begår brott.

Tofik har en åsikt om att media förvränger bilden av invandrare genom att framställa dem på ett negativt sätt. Detta leder till att det skapas hat mot människor med invandrarbakgrund. De blir syndabockar i samhället. Tofik menar att det skapar fördomar om ett invandrartätt område, när det finns några som inte lyder under samhällets lagar. Det försvårar för individen att integrera sig. Invandrartäta områden har dåligt rykte om att vara problemområden men oftast stämmer inte ryktet med verkligheten (Lökken, 2004:180).

Albert: Jag tycker media målar upp en negativ bild av förorter. Det skapar att majoriteten av samhällsbefolkningen får negativa bilder av invandrartätt område.

Att rapportera om de boende i förorterna som problem, bidragsberoende och brottslingar leder bara till ökad segregation. De som har resurser söker sig till en trygg boendemiljö. Om ett samhälle anses vara något farligt vill visserligen alla människor lämna området. Medias negativa rapportering försvårar för invandrarna att integrera sig i samhället menar Molina. De drabbas dessutom av rasistiskt våld och diskriminering (Molina, 1997: 91).

Hussen: Jag tycker det är synd att media bara skriver negativa saker om invandartäta områden. Det gör att segregationen ökar. Jag tycker absolut inte det är bra. Det är bara små barn som busar (...) det är dåligt att man bestraffar kollektivt.

Informanten är inte nöjd med medias negativa rapportering av förorter. Individen knyts därmed till förorten och får ingen möjlighet att integreras. Media knyter människor till ett specifikt geografiskt rum. De framställer individen som förorten som avgränsande och åtskild från samhället. Övervakningen sker på två olika sätt t ex att man ökar antalet poliser och ger till poliser och övervakningskameror på offentliga platser. Genom olika tekniker hoppas man att kontrollera det avvikande genom att övervaka och sedan disciplinera dem (Ericsson, 2002:91). När människor inte kan identifiera sig med det som beskrivs, leder det till att utanförskap ökar. Därför är det viktigt att media avspeglar samhällets mångfald (Öberg, 1996:387).

Daniel: Det är synd att media målar en stor bild av invandartätt område, så fort någon gör något dumt. Det är ingen som vågar flytta till förorter när media relaterar dessa till kriminalitet. Det är bara okunskap som ställer till det skulle vara bättre om de skrev något positivt (...) ja istället för att bara skriva negativa saker. Till och med små barn som växer i den här miljön drabbas av det.

Daniel ser inget positivt i medias beskrivning av förorter. Det leder till att det försvåras att flytta till en annan stadsdel. Informanten har en önskan om att media skrev något positivt, vilket kanske skulle underlätta för individen att integrera sig i samhället. Media skriver så att samhället får negativa bilder av de människor som bor där, och förstorar det som händer i invandartäta områden (Arnstberg, 1997:67).

Maria: Media skriver mycket om att det händer mycket där flera invandrare bor. Jag tror inte att det händer särskilt mycket mer där än på andra platser. Visst när man hör att någon blev rånad eller att en ung flicka blev våldtagen av två eller tre killar (...) självklart blir man ju ganska rädd. För andra som inte bor i området (...) det är klart att de blir skrämde av det.

Maria märker inte av att det händer särskilt mycket mer i Gottsunda än vad det gör i andra stadsdelar. Medias negativa stämplande av invandartäta områden, bidrar till att stadsdelen får dåligt rykte. Det är inte bara den fysiska boendemiljön som är farlig, utan man anser att människor är brottslingar. Dålig boendemiljö anknyts till att de som begår brott inte har uppfostrats på ett bra sätt (Ericsson, 2002:68). Genom att media skriver om områdets problem bekräftas och sprids rykten till allmänheten (Arnstberg, 1997:71).

Summering

Boende

De flesta av informanterna har liknande uppfattningar om vilka som flyttar in och ut från ett invandrantätt område. De menar att av de som flyttar ut till förorter är majoriteten invandrare. De som lämnar ett invandrantätt område är de som har bra inkomster oavsett etnisk bakgrund. Många av informanterna anser att det är den inkomst man har som avgör vart man ska flytta till. En av mina informanter påpekar att det finns ett strukturellt system som förhindrar människor med invandrarbakgrund att flytta till de områdena där de flesta svenskar bor. Med strukturellt system menar informanten t ex att bostadsbolag vägrar att hyra ut lägenheter till människor med invandrarbakgrund.

Anledningen till att människor flyttar ut ifrån ett invandrantätt område är att barnfamiljer är oroliga för barnens framtid. Det finns en rädsla bland föräldrarna för att barnen inte kommer att lära sig tillräckligt av svenska språket eller kommer att hamna i kriminalitet. En av mina informanter påpekar dock att det är ensamstående människor och studenter som flyttar ut från förorter. Han menar då att det är lättare att flytta om man är ensamstående och student. Det är svårare för barnfamiljer att flytta på grund av att föräldrarna måste hitta daghem/skola för barnen, menar han medan andra informanter alltså menar att det främst är barnfamiljer som flyttar från invandrantäta områden. Här ska inte bedöms om vem/vilka som har mest rätt eller fel. Men det är intressant att poängtera att informanterna har olika uppfattningar om sitt eget boende. Vissa personer uppfattar sitt område som lugnt medan andra tycker det är stökigt.

Enligt Magnusson är det sociala band gör att invandrare vill bo nära sina släktingar eller landsmän och därför segregering är självvald. Magnusson menar att nätverksgenererade flyttningar innebär att människor med invandrarbakgrund vill bosätta sig nära släkt och vänner (Magnusson, 2001:131).

Det är ingen av informanterna som nämner att det har förekommit något slags tvångsflyttning till invandrantäta områden, utan alla informanter har haft olika anledningar till varför de flyttade till ett invandrantätt område. Majoriteten av informanterna flyttade till Uppsala för att studera på Uppsala universitet, de andra flyttade in för att de fick arbete inom kommunen. Att de Sedan

hamnade i Gottsunda var inte av slumpen, utan informanterna hade olika anledningar till varför de flyttade till Gottsunda. Några av informanterna hittade inte lägenheter i andra stadsdelar och andra hittade bostad genom släktingar i Gottsunda.

Myndigheter

De flesta av informanterna är eniga om vem eller vilka som har ansvaret för att motverka boendesegregation. Enligt informanterna är det myndigheterna som har ansvaret, eftersom det är de som tar beslut om allting som berör samhället. Regeringen måste ändra på sin bostadspolitik för att ta bort boendesegregation. Informanterna hoppas framförallt på att myndigheterna och politikerna arbetar hårt för att ändra utvecklingen av boendesegregationen för att göra förändringar i samhället. En av mina informanter anser att trygghet och känslan av att känna sig hemma där man bor är viktig.

Det skapar motsättningar mellan vi och de Andra när ett samhälle är uppdelat i två delar med hjälp av boendeområden. Informanterna önskar att ta bort de gränser som delar upp befolkningen i vi och de Andra. En av informanterna framhäver i sin berättelse att vi inte bara kan kräva motverkan av boendesegregation av myndigheterna, ansvaret ligger också hos individerna.

Media

Alla informanter menar mer eller mindre att media smutskastar förorter. Följden av det menar de blir att fördomar ökar mot invandrartäta områden. Man bestraffar kollektivt även om det bara är individer som har begått brott. Många av informanterna anser det viktigt att media skriver något positivt om förorterna för att motverka boendesegregationen.

De som har bra med inkomster flyttar ut från invandrartäta områden till attraktiva miljöer. Om man bor i ett attraktivt område höjs individens status. De som blir kvar ses som svaga människor som har dåligt med resurser. Det vill säga de grupper som inte har tillräckligt med pengar. Det leder till att de svaga riskerar att hamna utanför samhället och tvingas att leva på socialbidrag. Eftersom de inte kan försörja sig på egen hand döms de svaga människorna som bidragsberoende av samhället.

Slutdiskussion

Jag påstår inte att samhället inte eftersträvar att ta bort boendesegregation. Det finns politiker och myndigheter som engagerar sig för att motverka segregationen. Integrationsverket är en organisation som sprider kunskap om att alla människor ska behandlas lika och inte får diskrimineras oavsett var man kommer ifrån. I organisationens årsrapport skriver man om situationen och utvecklingen för integrationen i Sverige (*Rapport integration, 2002*).

Informanterna har uttryckt att boendesegregationen är allas problem. Samtliga litteratur och artiklar om boendesegregation som jag har använt mig av visar liknande resultat/inställning. Det vill säga ju mer segregation som skapas i samhället desto mer ökar motsättningar mellan olika grupper av människor. Det leder inte till att samhället utvecklas i demokratisk riktning. Det svenska samhället har ändrats mycket på 90-talet. Miljonprogrammet byggdes på 60-70-talet och i början var det attraktiva boendemiljöer. Men idag anses det inte längre vara någon populär boendemiljö bland samhällsmedborgarna. Orsaken till boendesegregationen har varit ekonomiska klyftor som finns i samhället. I dag lämnar allt fler människor som har resurser miljonprogramsområden. Befolkningens attityd mot miljonprogrammet har förändrats och sedan på 90-talet har statusen sjunkit alltmer.

I miljonprogrammet bor idag en del människor som har låg inkomst och inte hittar bostad i andra delar av staden. Det finns flera anledningar till varför människor med invandrabakgrund flyttar till förorter. T ex flyttar invandrare till invandrantäta områden för att de känner socialtillhörighet, släktingar och landsmän oftast bor i samma område. Mina informanter menar att de känner sig trygga när de bor i Gottsunda. Det är nära till allting, det vill säga till köpcentrum, badplats, skola, bibliotek, vårdcentral och naturen. De flesta av mina informanter påpekade också att hyran är låg där jämfört med andra stadsdelar i samma kommun.

Att etniska grupper bor för sig i invandrantäta områden skapar någon slags gräns mellan Vi och De Andra. Det leder till att man inte kommer åt varandras kulturer och kan lära känna varandra. Det är också genom media som invandrarna och svenskarna får information om varandra, vilket sedan skapar man fördomar.

Invandrarna missgynnas på arbetsmarknaden, bostadsmarknaden och vid kontakt med myndigheterna. Flera av informanterna menar att konsekvenserna av boendesegregationen,

försvårar förmågan att hitta bostad i ett attraktivt område. Det leder till att samhället anser invandrare som socialbidragsberoende, kriminella, lata och lågutbildade. Dessa fördomar försvårar ytterligare för invandrarna att integrera sig.

Hur ska invandrarna lära sig det svenska språket och kulturen? Det är viktigt att svenskar och invandrare ska kunna integreras i samhället. Därför behövs en förändring av bostadspolitiken. Ansvaret ligger hos myndigheterna att ta de beslut som behövs för att förändra bostadspolitiken. Bostadspolitiken måste förändras i takt med samhällsutvecklingen, genom att regeringen anpassar sin bostadspolitik i förhållande till samhällutvecklingen.

Man ska inte glömma att också individen har sitt ansvar att göra det han/hon kan för att undvika segregation. Individen kan påverka samhället genom aktivt deltagande i de frågor som berör samhällutveckling. Det krävs ett hårt arbete under lång tid för att lyckas med denna process, det vill säga att hela samhällets attityd måste förändras för att alla samhällsmedborgare ska känna att de är en del av samhället.

Det som händer globalt kan hända även i Sverige om man inte lyckas med att motverka boendesegregationen. Vi kan då vänta oss en utveckling där man upprättar murar mellan olika bostadsområden, för att skydda sig från människor som inte har inkomster. För att de som lever i fattigdom och misär inte ska komma nära höginkomstområdet, filtreras de människor som inte passar in i stadsbilden bort (Johansson & Sernhede, 2003: 23).

TRYCKTA KÄLLOR

Arnstberg, Karl-Olov & Ramberg, Ingrid (1997 red). *I stadens utkant*. Vällingby: Mångkulturellt centrum.

Andersson. Åsa, Borelius. Ulf, Johansson. Thomas, Lökken. Kerstin, Sernhede. Ove & Stenberg. Jenny (2004). *Goda projekt och sega strukturer*. Göteborgs Stad: Karlshamn.

Ehn, Siv (1993). *Så här bor vi, om invandrarers liv och boende*. Stockholm: Bygghälsöförbundet

Ericsson. Urban, Molina. Irene & Ristilampi. Per- Markku (2002). *Miljonprogram och media. Föreställningar om människor och förorter*. Norrköping.

Johansson, Thomas & Sernhede, Ove (2003). *Urbanitetens omvandlingar*. Göteborg: Daidalos.

Kajser, Lars & Öhlander, Magnus, red. (1999) *Etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur.

Lundh, Christer & Ohlsson, Rolf (1999). *Från arbetskraftsimport till flyktinginvandring. 2: a reviderade upplagan*. Kristianstad: SNS förlag.

Molina, Irene (1997). *Stadens rasifiering. Etnisk boendesegregation i folkhemmet*. Sweden: Uppsala.

Magnusson, Lena, red. (2001). *Den delade staden: segregation och etnicitet i stadsbygden*.

Umeå: Boréa.

Integrationsverket (2001). *Rapport integration*. Trelleborg. Integrationsverket.

Integrationsverket (2002). *Rapport integration*. Trelleborg. Integrationsverket.

Sernhede, Ove (2002). *Alienation is my nation*. Stockholm: Ordfront.

Öberg, Sture(1996) *Sverige framtiden och mångfalden*. Stockholm: Nordstedt.

Massmedier

Tidningsartikel

Metro fredagen den 11 november 2005: s/02

Webbadresser

http://www.sverigemotrasism.nu/templates/svNormal____2535.asp 25 11 05.

http://www.sverigemotrasism.nu/templates/svNormal____2536.asp_25 11 05.

http://www.sverigemotrasism.nu/templates/svNormal____2563.asp 25 11 05.

http://www.svd.se/dynamiskt/inrikes/did_8588059.asp_08 12 05.

Bilaga

Intervjufrågor

1. Vem/Vilka flyttar till ett invandrartätt område?
- Vilka flyttar ifrån ett invandrartätt område?
Varför?
2. Är det ett medvetet val att flytta till ett invandrartätt område eller har de som flyttar dit inte något annat alternativ?
Varför väljer man det?
eller
Hur tror det kommer sig att inget annat alternativ finns för en del?
3. Är det önskvärt att motverka boendesegregation?
- Varför/varför inte?
Vilkas ansvar är det i så fall att göra det?
4. Är boendesegregation kopplat till utanförskap?
- Varför?
5. Uppfattar du det att boendesegregation är ett problem?
- Varför?
6. Tror du att boendesegregationen kan ge upphov till fördomar?
- Vilka slags fördomar?
7. Kan det finnas något positivt med boendesegregation?
- Vad?
8. Vems/vilkas fel anser du det är att boendesegregationen ökar i Uppsala kommun?
9. Känner du till några åtgärder för att motverka boendesegregation?
- Vilka?
- Vad tycker du om de åtgärderna?
- Tror du att de fungerar eller ej?
- Varför/ varför inte?
10. Tror du på politikernas löfte om att de ska arbeta för att minska boendesegregation?
- varför?
11. Tror du att boendet och platsen där man bor har betydelse för individens möjligheter och

framtid?

- Hur?

12. Är det viktigt för dig att bo nära till dina landsmän?

- Varför?

13. Skulle du vilja flytta till något icke- invandrartätt område?

- Varför?

- Hur ser du på dina möjligheter att göra det?

14. Ser du något problem med att flytta till et område där fler svenskar bor?

15. Hur ser du på medias beskrivning av förorter?

- Vad har den för konsekvenser?

16. Vad tror du att boendesegregation har för konsekvenser för samhället och individen?

17. Hur ser du på framtiden när det gäller boendesegregationen i Uppsala?

18. Vad kan du göra själv för att motverka boendesegregationen?

19. Hur ser ditt drömboende ut?

20. Hur har ditt område förändrats under tiden du har bott här och vad anser du om det?

Högskolan Väst
Institutionen för Omvårdnad, hälsa och kultur
461 86 Trollhättan
Tel 0520 - 22 30 00
www.hv.se